

Els salaris de les persones amb discapacitat a Barcelona

Dolors Cotrina¹, Àlex Costa¹, Sergi Morera²
i Laura Trujillo²

Paraules clau: salaris, discapacitat, bretxa salarial, Mostra contínua vides laborals, inclusió, inserció laboral

La bretxa salarial existent entre les persones amb i sense discapacitat a la ciutat de Barcelona és d'un 25%. L'article treballat conjuntament per l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) i l'Oficina Municipal de Dades (OMD) caracteritza aquesta diferència salarial sobre la base de la font estadística de la Mostra contínua de vides laborals, que té la potencialitat de mantenir una fotografia anual actualitzada de l'estructura del mercat de treball de la població a Barcelona. Mai abans s'havia tractat la bretxa salarial per raó de discapacitat en aquest àmbit territorial. La voluntat de l'IMPD és monitorar anualment l'estat d'aquesta esclatxa i articular polítiques d'inclusió en conseqüència.

La inclusió de les persones amb discapacitat en el mercat de treball és un element clau per a la inclusió en la comunitat i és l'objectiu de les polítiques públiques de tots els nivells de govern, el municipal inclòs, en el cas de la ciutat de Barcelona. No obstant això, el coneixement sobre l'ocupació de les persones amb discapacitat té encara avui llacunes considerables: a tall d'exemple, les xifres d'ocupació disponibles en l'àmbit de Catalunya no permeten diferenciar la contractació en el mercat ordinari i la contractació en entorns protegits (centres especials de treball i enclavaments laborals). En aquest mateix sentit, l'estructura dels salaris de les persones amb discapacitat a escala de grans municipis ha estat, fins ara, desconeguda.

En aquest context, l'OMD ha iniciat una col·laboració amb l'IMPD per millorar el coneixement sobre l'estructura salarial dels treballadors i treballadores amb discapacitat de

1. Oficina Municipal de Dades (OMD)

2. Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)

la ciutat, amb la publicació d'un primer informe, "Els salaris i el perfil de les persones amb discapacitat a Barcelona 2016". Aquest informe té una periodicitat anual i en aquest article s'avancen les dades per a l'any 2017.

L'objectiu de la publicació de l'OMD és fer una aproximació en l'àmbit de Barcelona ciutat⁵ del perfil dels assalariats i assalariades amb discapacitat, analitzar les variacions de les seves retribucions en funció de l'edat, el sexe, el nivell d'estudis, el tipus de relació laboral i d'empresa i, finalment, presentar les diferències salarials en presència o absència de discapacitat, és a dir, quantificar l'anomenada "bretxa salarial per raó de discapacitat". Com es veurà més endavant, aquesta és del 25%

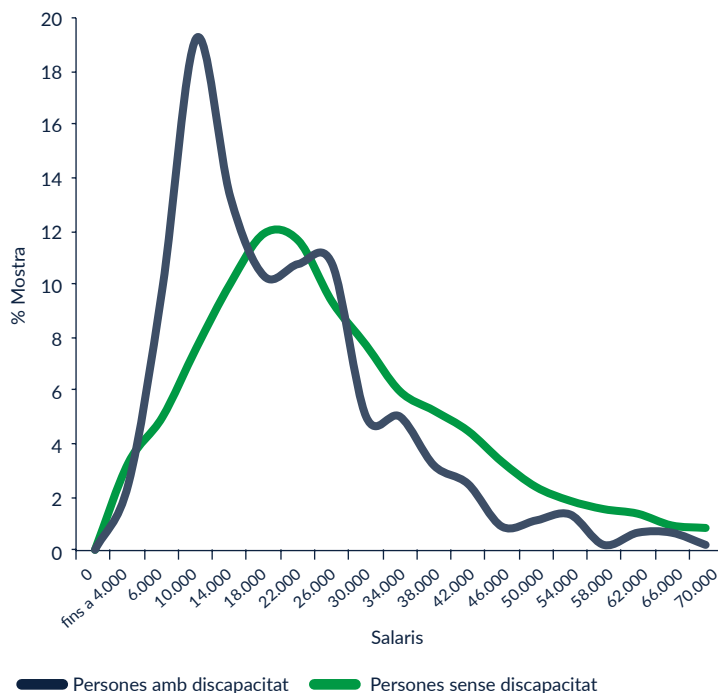
La font d'informació és la Mostra contínua de vides laborals (MCVL), una mostra aleatòria de dades de la Seguretat Social que l'OMD ja ha explotat en estudis anteriors sobre la precarietat laboral i l'emprenedoria. Les dades treballades constitueixen una mostra representativa de totes les persones que van tenir una relació amb la Seguretat Social l'any 2017, bé sigui població cotitzant o pensionista. En aquesta ocasió, l'MCVL s'ha treballat amb informació anonimitzada del model 190 d'Hisenda per a la ciutat de Barcelona, on es recull la discapacitat reconeguda a partir d'un grau del 33% o superior. L'MCVL té la potencialitat de mantenir una fotografia anual actualitzada de l'estructura del mercat de treball de la població amb discapacitat a Barcelona i, per tant, permet analitzar l'estat del mercat de treball a l'hora d'articular polítiques d'ocupació.

3. Per al conjunt d'Espanya hi ha l'estadística similar de l'INE: "El salario de las personas con discapacidad".

Principals resultats

- El salari mitjà de les persones amb discapacitat a Barcelona va ser de 22.767 € anuals/any, un 25,2% menys que el salari per al col·lectiu sense discapacitat (30.455 €). En termes de salari/dia aquesta bretxa és lleugerament superior (26,3%).
- La distribució dels salaris és clarament diferent en la comparació entre treballadors amb i sense discapacitat: pel que fa als treballadors amb discapacitat, es concentren

Gràfic 1. Distribució de salaris mitjans de població amb i sense discapacitat a Barcelona, 2017

— Persones amb discapacitat — Persones sense discapacitat

Font: Mostra contínua de vides laborals de Barcelona (ECVL), 2017

de manera clara les franges inferiors de salaris, amb una distribució més apuntada, més asimètrica i amb més dispersió que la distribució dels treballadors i treballadores sense discapacitat.

- En el col·lectiu sense discapacitat hi ha gairebé paritat de gènere en la participació en el mercat laboral, mentre que la participació de dones amb discapacitat és només del 47,1%. El salari mitjà de les dones amb discapacitat és un 20% més baix que el dels homes amb discapacitat (20.387 i 24.889 €, respectivament). Tanmateix, la bretxa salarial per discapacitat és superior entre els homes (27,4%), ja que el salari de les dones sense discapacitat (26.727 €) ja és un 22% més baix que el dels homes.

- Les persones joves amb discapacitat fins a 29 anys tenen un accés al mercat de treball encara minoritari (6,4%, molt per sota del 14,2% de la població sense discapacitat). El salari mitjà que perceben és, a més, el més baix de totes

les categories analitzades (10.615 €/any). Tal com es pot observar a la taula 1, la bretxa salarial és molt alta en totes les franges d'edat i arriba al 38,3% de diferència en el cas dels treballadors amb discapacitat de 30 a 44 anys.

- La darrera variable analitzada en l'àmbit del perfil és el nivell d'estudis: si bé la diferència de salaris en el nivell d'estudis inferior a graduat escolar és del 6,5%, la diferència es dispara per a les persones amb graduat escolar (25,7%) i amb nivells d'estudis de batxillerat o superiors (13,2%).

- L'estudi de la categoria professional mostra el desequilibri en l'accés de les persones amb discapacitat en el mercat laboral: així, la categoria d'auxiliars administratius i categories similars concentren el 62% dels treballadors i treballadores amb discapacitat, enfront del 42,6% de les persones assalariades sense discapacitat. El salari mitjà per aquesta categoria és un 15,2% més baix, i un 8,1% més baix en categories superiors (taula 2).

Taula 1. Salari mitjà segons perfil del treballador/a: gènere, edat i estudis a Barcelona, 2017

		Amb discapacitat	Sense discapacitat	Bretxa (%)
Gènere	Dona	20.387	26.727	23,7
	Home	24.889	34.267	27,4
Grup d'edat	Fins a 29	10.615	16.800	36,8
	De 30 a 44	18.217	29.549	38,3
	45 anys o més	25.654	35.946	28,6
Nivell d'estudis	Inferior a graduat escolar	15.943	17.049	6,5
	Graduat escolar o equivalent	15.391	20.701	25,7
	Batxiller, equivalents o superiors	29.836	34.387	13,2
Salari mitjà	Barcelona	22.767	30.455	25,2

Font: Mostra contínua de vides laborals de Barcelona, 2017

Taula 2. Salari mitjà segons dimensió del centre de treball i sector d'activitat a Barcelona, 2017

		Amb discapacitat	Sense discapacitat	Bretxa (%)
Dimensió del centre de treball	D'1 a 49	18.898	24.650	23,3
	De 50 a 199	20.981	33.070	36,6
	200 anys o més	25.897	35.160	26,3
Sector d'activitat	Indústria i construcció	34.422	36.400	5,4
	Comerç, hostaleria, transport, informació i comunicació	23.075	28.343	18,6
	Professionals, tècniques, financeres	19.151	31.744	39,7
	Administració pública, educació, sanitat, serveis socials i personals	21.658	29.511	26,6
Salari mitjà	Barcelona	22.767	30.455	25,2

Font: Mostra contínua de vides laborals de Barcelona, 2017

- Segons la mostra analitzada, les empreses que més contracten persones amb discapacitat són les més grans⁴: el 46,1% dels assalariats o assalariades amb discapacitat són contractats per empreses de més de 200 treballadors (aquest percentatge baixa al 38,8% entre els que no tenen discapacitat). Els salaris en aquestes empreses també són més alts (25.897 €/any), mentre que a les petites i mitjanes els salaris són de 18.898 € de mitjana i de 20.981 € en el cas de les empreses de 50 o més treballadors.

- Quant als sectors econòmics, el 51,7% dels assalariats o assalariades amb discapacitat es trobarien en l'Administració pública i serveis de provisió mixta (educació, sanitat i serveis socials) o en els serveis personals, mentre que aquest percentatge baixa a un 29,3% en la població sense discapacitat. El salari dels sectors de l'Administració pública, del comerç i de professionals se situa entorn dels 21.658 €/any. El sector de la indústria i la construcció té pocs treballadors i treballadores amb

discapacitat (només un 9,3%) però els seus salaris són més alts (34.422 €/any).

Per acabar, les dades que aporta l'Oficina Municipal de Dades també il·lustren les diferències salarials segons el grau de discapacitat: 23.481 €/any per a treballadors del 33% al 64% de discapacitat i 19.481 € per a discapacitat de 65% o més (si bé en aquests grups hi ha poques observacions en la mostra del 2017).

Conclusions

L'anàlisi de l'MCVL 2017 ha permès fer una primera quantificació de la bretxa salarial de les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona que han estat en

4. La normativa exigeix contractar un 2% de la plantilla amb persones que tenen discapacitat, en empreses amb una plantilla de 50 o més treballadors o treballadores, directament o mitjançant el contracte entre una empresa col·laboradora i un centre especial de treball per a la realització d'obres i serveis (RD 290/2004, de 20 de febrer).

actiu al mercat de treball l'any 2017. Una bretxa salarial que es fa més profunda quan s'analitzen altres variables com el gènere, l'edat o el nivell d'estudis, que de ben segur s'hauran de considerar els propers anys per tal d'avançar en l'exercici del dret a treballar en igualtat de condicions, reconegut a la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat.

El coneixement de la realitat social en l'àmbit del treball de les persones amb discapacitat haurà de permetre afinar les polítiques públiques adreçades a la inserció laboral de les persones amb discapacitat, una tasca que desenvolupen els equips especialitzats com l'Equip d'Assessorament Laboral de l'IMPD i també les entitats que participen a la Xarxa d'Inserció Laboral de Barcelona amb l'objectiu de fer un mercat de treball més inclusiu.